

**Handläggare**  
Muriel Barrientos  
Telefon: 0850804883

**Till**  
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd  
2021-08-26

## Remiss av Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)

### Förslag till beslut

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

### Sammanfattning

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillsätta en särskild utredare att göra en översyn av reglerna om gode män och förvaltare (ställföreträdare). Uppdraget har ytterst syftat till att försöka säkerställa att de människor som är i behov av en ställföreträdare ska kunna lita på att de får den hjälp och det stöd de behöver. I uppdraget har ingått att se över regelverket på området för att säkerställa att reglerna ska vara moderna och rättssäkra. Inriktningen har varit att uppmärksamma områden där det finns problem och brister, med fokus på ett antal i direktiven särskilt utpekade frågor. Utredningen som identifierat ett flertal behov inom området har resulterat i ett flertal viktiga förslag som innebär regeländringar med tydligare krav och förbättringar för de personer som har behov av en god man eller förvaltare. Förslagen handlar bland annat om att förbättra och förstärka huvudmännens stöd och ställning, samt att ge bättre förutsättningar för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett bra sätt. Vidare föreslås en bättre styrning och tillsyn samt effektivare beslutsfattande i ställföreträdarnas och överförmyndares verksamhet.

Förslagen kommer att godkännas i flera etapper. Merparten av de föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den *1 januari 2023*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning  
Äldreomsorg

Hässelby torg 20-22  
Box 3424  
16564 Hässelby  
Växel 08-50804000  
Fax 08-508 04 099  
hasselby-vallingby@stockholm.se  
www.stockholm.se/hasselby-vallingby

Förvaltningen delar uppfattningen om att en viktig del i det svenska välfärdssamhället är att de personer som på grund av t.ex. sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan sköta sina angelägenheter får hjälp med detta. När sådan hjälp inte kan ges på ett mindre ingripande sätt, fyller gode män och förvaltare en viktig funktion som ställföreträdare för den enskilde.

Förvaltningen ser även ett behov att se över antal uppdrag en ställföreträdare förmår att åta sig i fråga om tid utan att kvaliteten i uppdragen försämras. Det krävs ett engagemang och intresse att ta reda på vad deras huvudmän vill, orkar och förmår, vilket innebär tid i uppdraget för att lära känna huvudmännen.

## Bakgrund

Våren 2017 tillkännagav riksdagen att regeringen bör ta initiativ till en uppföljning av hur lagstiftningen om överförmyndare, gode män och förvaltare fungerar och överväga förbättringar av systemet<sup>1</sup>. Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillkalla en särskild utredare i syfte att se över reglerna om gode män och förvaltare<sup>2</sup>. Utredningen har antagit namnet Ställföreträdarutredningen presenterar betänkandet *Gode män och förvaltare – en översyn*. (SOU 2021:36).

Betänkandet har remitterats till ett flertal instanser däribland Stockholm stad där bland annat stadsdelsförvaltningarna Norrmalm, Farsta och Hässelby-Vällingby ingår. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 17 augusti 2021.

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

## Ärendet

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillsätta en särskild utredare att göra en översyn av reglerna om gode män och förvaltare (ställföreträdare).

## Uppdrag

Uppdraget har ytterst syftat till att försöka säkerställa att de människor som är i behov av en ställföreträdare ska kunna lita på att de får den hjälp och det stöd de behöver. I uppdraget har ingått att se över reglerna på området med syftet att de ska vara moderna och rättssäkra. Uppdraget har dock inte omfattat att se över systemet som helhet. Inriktningen har i stället varit att uppmärksamma områden där det finns problem och brister, med fokus på ett antal direktiven särskilt utpekade frågor. Ambitionen har varit att betänkandet ska spegla resultatet av undersökningarna i syfte att ge en övergripande bild av vanligt förekommande erfarenheter och synpunkter.

Ett övergripande uppdrag för utredningen har varit att stärka huvudmannens ställning och skydd. Under utredningsarbetet har fokus varit att hitta lösningar som är till fördel för huvudmannens

<sup>1</sup> bet. 2016/17:CU10 punkt 24, rskr. 2016/17:189

<sup>2</sup> dir. 2019:44

bästa. Alla förslag som lämnas i betänkandet syftar således ytterst till att skapa bättre förutsättningar för att utsatta personer ska få den hjälp och det stöd de behöver av sina ställföreträdare. För enskilda som behöver en ställföreträdare bedöms förslagen sammantaget leda till bättre förutsättningar för att en lämplig ställföreträdare ska kunna utses snabbare än i dag.

### *Utredning*

Utredningen har uppmärksammat behov av förbättring inom olika områden och föreslår regeländringar med tydligare krav och förbättringar i syfte att försöka säkerställa att de människor som är i behov av en ställföreträdare ska kunna lita på att de får den hjälp och det stöd de behöver.

Utredningen har även identifierat ett behov av ökade förutsättningar för digitalisering till nytta för överförmyndare, huvudmän och ställföreträdare samt ökade förutsättningar för att systemet, som bygger på människors ideella engagemang, ska kunna finnas kvar även i framtiden. En ökad digitalisering bedöms kunna förenkla för ställföreträdare, exempelvis genom ett smidigare och mer modernt sätt att redovisa sin verksamhet, samt frigöra resurser och effektivisera verksamheten hos överförmyndarna.

### *Förslag*

Det övergripande syftet med förslagen är att åstadkomma förbättringar för de personer som har behov av en god man eller förvaltare. Något mera preciserat syftar förslagen bland annat till att åstadkomma:

- 1. bättre stöd till och stärkt ställning för huvudmännen,*
- 2. bättre möjligheter att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare,*
- 3. bättre förutsättningar för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett bra sätt,*
- 4. högre kvalitet i ställföreträdarnas och överförmyndarnas verksamhet,*
- 5. bättre styrning och tillsyn över landets ställföreträdare och överförmyndarverksamheter,*
- 6. effektivare beslutsfattande i ärenden om godmanskap,*
- 7. ökade förutsättningar för att över tid behålla det ideella inslaget i ställföreträdarsystemet.*

### *Utvalda konsekvenser av förslag*

Utredningens bedömning är att förslagen får positiva konsekvenser både för enskilda som behöver en ställföreträdare och för de som har uppdrag som ställföreträdare. Några förslag, bland annat förslaget om att överförmyndarnämnden ska bli den obligatoriska organisationsformen, innebär inskränkningar i det kommunala självstyret. Bedömningen är att inskränkningarna är nödvändiga för att uppnå ändamålen med förslagen och att de således är proportionerliga.

### *Ikraftträdande och övergångsbestämmelser*

De föreslagna författningsändringarna träder i kraft den 1 januari 2023. En del författningsförslag föreslås träda i kraft vid ett senare tillfälle dock senast den 1 januari 2027.

### **Synpunkter och förslag**

Förvaltningen delar uppfattningen om att en viktig del i det svenska välfärdssamhället är att de personer som på grund av t.ex. sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan sköta sina angelägenheter får hjälp med detta. När sådan hjälp inte kan ges på ett mindre ingripande sätt, fyller gode män och förvaltare en viktig funktion som ställföreträdare för den enskilde.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningen som lyfter flera viktiga förslag som syftar till att skapa enkla och tydliga regler som i sin tur är en förutsättning för en ömsesidig förståelse. Vidare anser förvaltningen att utredningen synliggör behoven av förbättringar som identifierats och instämmer i att regelverket ska vara tydligt, modernt och rättssäkert. Förvaltningen ser positivt på förslaget gällande att anställda företrädare ska kunna förordnas i komplexa ärenden där överförmyndaren inte hittat en lämplig ställföreträdare.

Förvaltningen delar åsikt om att utredningen och förslagen bedöms leda till att skapa positiva förändringar för både den som behöver en ställföreträdare på motsvarande sätt för ställföreträdare som ska stödja sin huvudman på bästa sätt och trivas i sitt uppdrag.

#### **Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning** Äldreomsorg

Hässelby torg 20-22  
Box 3424  
16564 Hässelby  
Växel 08-50804000  
Fax 08-508 04 099  
hasselby-vallingby@stockholm.se  
stockholm.se

Förvaltningen vill även lyfta frågan kring behovet att se över antal uppdrag en ställföreträdare förmår att åta sig i fråga om tid utan att kvaliteten i uppdragen försämras. Det krävs ett engagemang och intresse att ta reda på vad deras huvudmän vill, orkar och förmår, vilket innebär tid i uppdraget för att lära känna huvudmännen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Susanna Halldin Olsson  
Stadsdelsdirektör

Eva Frykler  
Avdelningschef

### **Bilagor**

1. Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)

## **Attesterat av**

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

<b>Namn</b>	<b>Datum</b>
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2021-08-03
Eva Frykler, Avdelningschef	2021-08-03